

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

An Ardteistiméireacht 2013

**Aistriúchán
Ar Scéim Mharcála**

Tíreolaíocht

Gnáthleibhéal

Nóta do mhúinteoirí agus do scoláirí faoi úsáid na scéimeanna marcála foilsithe

Níl na scéimeanna marcála a fhoilsíonn Coimisiún na Scrúduithe Stáit ceaptha lena n-úsáid mar cháipéisí astu féin. Is áis riachtanach iad ag scrúdaitheoirí a théann faoi oiliúint i léirlámh agus i gcur i bhfeidhm ceart na scéime. Mar chuid den oiliúint sin, as measc rudaí eile, déantar samplaí d'obair na scoláirí a mharcáil agus déantar plé ar na marcanna a bhronntar, mar mhaithe le cur i bhfeidhm ceart na scéime a shoiléiriú. Déanann Scrúdaitheoirí Comhairleacha monatóireacht ar obair na scrúdaitheoirí ina dhiaidh sin le cinntiú go gcuirtear an scéim mharcála i bhfeidhm go comhleanúnach agus go beacht. Bíonn an Príomhscrúdaitheoir i bhfeighil an phróisis agus is gnách go mbíonn Príomhscrúdaitheoir Comhairleach ag cuidiú leis. Is é an Príomhscrúdaitheoir an t-údarás deiridh i dtaca le cé acu a cuireadh an scéim mharcála i bhfeidhm i gceart ar aon phíosa d'obair iarrthóra nó nár cuireadh.

Is cáipéisí oibre na scéimeanna marcála. Cé go n-ullmhaítear dréachtscéim mharcála roimh an scrúdú, ní chuirtear bailchríoch uirthi go dtí go gcuireann scrúdaitheoirí i bhfeidhm ar obair iarrthóirí í agus go dtí go mbailítear agus go meastar an t-aiseolas ó na scrúdaitheoirí uile, i bhfianaise raon iomlán na bhfreagraí a thug na hiarrthóirí, leibhéal foriomlán deacrachta an scrúdaithe agus an ghá le comhleanúnachas caighdeán a choimeád ó bhliain go bliain. Aistriúchán ar an scéim chríochnaithe atá sa cháipéis fhoilsithe seo, mar a cuireadh i bhfeidhm ar obair na n-iarrthóirí uile í.

Is cóir a nótáil i gcás scéimeanna ina bhfuil freagraí nó réitigh eiseamláireacha nach bhfuil sé i gceist a chur in iúl go bhfuil na freagraí ná na réitigh sin uileghabhálach. D'fhéadfadh sé go bhfuil leaganacha éagsúla nó malartacha ann a bheadh inghlactha freisin. Ní mór do na scrúdaitheoirí tuillteanas gach freagra a mheas agus téann siad i gcomhairle lena Scrúdaitheoirí Comhairleacha nuair a bhíonn amhras orthu.

Scéimeanna Marcála san am atá le teacht

Ní cóir talamh slán a dhéanamh d'aon rud a bhaineann le scéimeanna marcála san am atá le teacht bunaithe ar scéimeanna a bhí ann cheana. Cé go mbíonn na bunphrionsabail mheasúnachta mar an gcéanna, is féidir go mbeadh athrú ar shonraí marcála cineál áirithe ceiste i gcomhthéacs na páirte a bheadh ag an gceist sin sa scrúdú foriomlán bliain áirithe ar bith. Bíonn sé de fhreagracht ar an bPríomhscrúdaitheoir bliain áirithe ar bith a dhéanamh amach cén tslí is fearr a chinnteoidh go measfar obair na n-iarrthóirí go cothrom agus go cruinn, agus go gcoimeádfar caighdeán comhleanúnach measúnachta ó bhliain go bliain. Dá réir sin, d'fhéadfadh gnéithe de struchtúr, de mhionsonraí agus de chur i bhfeidhm na scéime marcála in ábhar áirithe athrú ó bhliain go bliain gan rabhadh.

Agus breithniú á dhéanamh ar an scéim mharcála seo, ba cheart aird a bheith ar an méid a leanas:

Braitheann na sonraí a theastaíonn in aon cheist ar an gcomhthéacs agus ar an mbealach a gcuirtear an cheist agus ar an líon marcanna a sannadh don fhreagra sa scrúdpháipéar. Ar an ábhar sin, d'fhéadfadh riachtanais agus leithdháileadh marcanna athrú ó bhliain go bliain.

Fiosrúchán Tíreolaíochta - Croí-Aonad 3

1. Réamhrá

4 PSÁ @ 1 mharc an ceann

Cloí leis an bhfad a leagadh síos - 1 mharc

Marcanna Iomlána 5

2. Pleanáil

4 PSÁ @ 1 mharc an ceann

Cloí leis an bhfad a leagadh síos - 1 mharc an ceann

Marcanna Iomlána 5

3. Bailiú Sonraí

Dhá Mhodh/Thasc @ 18 marc an ceann

Gach modh/tasc - 9 PSÁ @ 2 mharc an ceann (18 x 2) 36 marc

Comhleanúnachas - bronntar 2 mharc

Cloí leis an bhfad a leagadh síos 2 mharc	4 mharc
---	---------

Marcanna Iomlána 40

4. Torthaí, Tátail, Luacháil

Trí theideal @ 8 marc an ceann

Gach teideal: 4 PSÁ @ 2 mharc an ceann

24 marc

Comhleanúnachas - bronntar 4 mharc

Cloí leis an bhfad a leagadh síos 2 mharc	6 mharc
---	---------

Marcanna Iomlána 30

5. Eagrú agus Léiriú Torthaí

10 PSÁ @ 2 mharc an ceann

Marcanna Iomlána 20

(Feic Aguisín 1 chun teacht ar Liosta Ábhar)

CUID 1 – CEISTEANNA GEARRFHREAGRA – 100 MARC

Freagair **DEICH** gceist.

Tá na ceisteanna go léir ar aon mharc.

FREAGAIR NA CEISTEANNA SEO SNA SPÁSANNA ATÁ ANN DÓIBH

1. Bolcán

Seomra Magma	E	2 mharc
Craos	D	2 mharc
Laibhe	A	2 mharc
Scamall Luatha	B	2 mharc
Cráitéar	C	2 mharc

Iomlán 10 Marc

2. Carraigeacha

(i)	Clochán an Aifir	C	2 mharc
	Boirinn	A	2 mharc
	Conamara	B	2 mharc
(ii)	Marmar	Meiteamorfach	2 mharc
	Basalt	Bruthcharraig	2 mharc

Iomlán 10 Marc

3. Próisis Fhisiceacha

Gníomhaíocht Reo is Coscartha	D	2 mharc
Creimeadh Abhann	A	2 mharc
Síonchaitheamh Ceimiceach	E	2 mharc
Sracadh agus Scríobchaitheamh	C	2 mharc
Sil-leagan	B	2 mharc

Iomlán 10 Marc

4. Tírdhreach Carstach

(i)	Clint	A	2 mharc
	Gríog	B	2 mharc
(ii)	Aon suíomh bailí		2 mharc
(iii)	2 ghné ainmnithe @ 2 mharc an ceann		4 Mharc
- Uaimh/Pasáiste/ Aolchuisne/Aolchoinneal/Piléar/Cuirtín

Iomlán 10 Marc

5. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

(i)	Soir ó Thuaidh/ Ó Thuaidh	Soir ó Thuaidh	5 Mharc
(ii)	3.4	(raon 3-4km)	5 Mharc

Iomlán 10 Marc

6. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

(i)	Garda Síochána	2 mharc
	Créfort Mótach	2 mharc
	Stáisiún Traenach	2 mharc
	Eastát Tionsclaíochta/Bóthar den Tríú Grád	2 mharc
(ii)	Siombail cheart tarraingthe	2 mharc

Iomlán 10 Marc

7. Aerfótagraf

(i)	Lúb: Lár Talamh Láir/Cúlra ar dheis	2 mharc
	Carrchlós: Gach ceann seachas deas, clé agus cúlra láir	2 mharc
	Limistéar Aeraíochta: Aon suíomh bailí	2 mharc
	Droichead agus carranna air: Ar Dheis sa Tulra	2 mharc
(ii)	Fiar	2 mharc

Iomlán 10 Marc

8. Réigiúin

An Domhan Ioslamach	B	2 mharc
Département	A	2 mharc
An Mheánmhuir	D	2 mharc
Mórcheantar Bhaile Átha Cliath	E	2 mharc
An Ghaeltacht	C	2 mharc

Iomlán 10 Marc

9. Gníomhaíocht Gheilleagrach

(i)	Talmhaíocht	B	2 mharc
	Turasóireacht	C	2 mharc
	Mianadóireacht	A	2 mharc
	Tionsclaíocht	D	2 mharc
(ii)	D		2 mharc

Iomlán 10 Marc

10. Léirléamh Íomhánna Satailíte

Monarcha ag dó breoslaí iontaise	B	2 mharc
Fiordanna san Iorua	D	2 mharc
Mianadóireacht san fhásach	E	2 mharc
Éasc San Andreas	A	2 mharc
Cnoic oighir ag briseadh anuas d'oighearchlúid	C	2 mharc

Iomlán 10 Marc

11. Cairteacha Aimsire

1020-1029	2 mharc
Ciúin	2 mharc
Siombail cheart	2 mharc
Isiteirmeacha	2 mharc
Iseabair	2 mharc

Iomlán 10 Marc

12. Staitisticí Aimsire

Mí Eanáir	2 mharc
3 mhí	2 mharc
Mí na Nollag	2 mharc
Mí Iúil	2 mharc
9.5	2 mharc

Iomlán 10 Marc

CUID A DÓ – CEISTEANNA STRUCHTÚRTHA – 300 MARC

Ní mór duit tabhairt faoi **THRÍ** cheist, mar seo a leanas:

- **DHÁ** cheist as **Roinn 1 – Croí-Aonaid:**
 - Ceist **amháin** as Ceist 1, 2 agus 3
 - AGUS**
 - Ceist **amháin** as Ceist 4, 5 agus 6
- Ceist **AMHÁIN** as **Roinn 2 – Toghaonaid**

FREAGAIR NA CEISTEANNA SEO SA FHREAGARLEABHAR

ROINN 1 – CROÍ-AONÁID

Ceist 1 go 6

NÍ MÓR duit tabhairt faoi **DHÁ** cheist:

- **CEIST AMHÁIN** as **Patrúin agus Próisis sa Chomhshaol Fisiceach**

AGUS

- **CEIST AMHÁIN** as **Tíreolaíocht Réigiúnach**

PATRÚIN AGUS PRÓISIS SA CHOMHSHAOL FISICEACH

Ceist 1 go 3

Freagair ceist AMHÁIN

Ceist 1

A. Teicteonaic Phlátaí

- (i) Déan cur síos achomair ar conas a ghluaiseann na sruthanna ag A.
Míniúchán achomair
2 PSÁ @ 3 mharc an ceann **6 mharc**
- (ii) Ainmnigh an tírghné ag B a fhaightear ar ghrinneall an Aigéin Atlantaigh.
Droim an Atlantaigh Láir **6 Mharc**
- (iii) An bhfuil na plátaí ag imbhualadh le chéile ag C nó ag scaradh óna chéile?
Ag scaradh **6 mharc**
- (iv) Míniigh go hachomair próiseas an fhodhuchtaithe.
Míniúchán achomair
2 PSÁ @ 3 mharc an ceann **6 mharc**
- (v) Déan cur síos achomair ar an difríocht idir laibhe agus magma.
Míniúchán achomair ar gach ceann @ 3 mharc **6 mharc**

Marcanna Iomlána 30

B. Creathanna Talún

- (i) Ainmnigh suíomh **amháin** ina raibh crith talún.
Suíomh ainmnithe **2 mharc**
- (ii) Ainmnigh scála a úsáidtear chun fórsa crith talún a thomhas.
Scála ainmnithe **2 mharc**
- (iii) Déan cur síos ar conas a tharlaíonn creathanna talún agus déan cur síos ar na príomh-iarmhairtí a bhaineann leo.
Cur Síos
12 PSÁ @ 3 mharc an ceann
(Chun marcanna iomlána a ghnóthachtáil caithfear tagairt a dhéanamh don chúis agus iarmhairt araon)

Marcanna Iomlána 40

C. Idirghníomhaíocht an Duine le Timthriall na gCarraigeacha

Déan cur síos ar cheann **amháin** ar bith de na samplaí a leanas de dhaoine ag idirghníomhaíocht le timthriall na gcarraigeacha:

- Cairéalú
- Mianadóireacht
- Saothrú Ola/Gáis
- Táirgeadh fuinnimh gheoiteirmigh.

Sampla ainmnithe
9 PSÁ @ 3 mharc an ceann

3 mharc
27 marc

Marcanna Iomlána 30

Ceist 2

A. Ollghluaiseacht

(i)	Ithirthéaltú	D	6 mharc
	Sciarradh talún	A	6 mharc
	Maidhm charraige	B	6 mharc
	Sciarradh	C	6 mharc

(ii) Míneigh go hachomair cad is brí leis an téarma ollghluaiseacht.

2 PSÁ @ 3 mharc an ceann **6 mharc**

Marcanna Iomlána 30

B. Carraigeacha

(i) Ainmnigh **dhá** shampla ar bith de charraig dhríodair.
Dhá shampla ainmnithe @ 2 mharc an ceann **4 mharc**

(ii) Ainmnigh **dhá** úsáid ar bith a bhaintear as na carraigeacha dríodair a ainmníodh thuas.

Dhá úsáid ainmnithe @ 3 mharc an ceann **6 mharc**

(iii) Déan cur síos ar conas a fhoirmítear carraigeacha dríodair.

10 PSÁ @ 3 mharc an ceann **30 marc**

Marcanna Iomlána 40

C. Síonchaitheamh

Déan cur síos agus míniú ar cheann **amháin** de na próisis síonchaithimh a leanas a bhfuil staidéar déanta agat air:

- Gníomhaíocht Reo is Coscartha
- Carbónáitiú.

Míniú a thabhairt ar phróiseas síonchaithimh ar bith

10 PSÁ @ 3 mharc an ceann **30 marc**

Marcanna Iomlána 30

Ceist 3

A. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Scrúdaigh an léarscáil 1:50000 de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis agus an eochair eolais a thugtar leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil den limistéar a thaispeántar agus, ar an tsracléarscáil sin, **taispeáin** agus **ainmnigh** iad seo a leanas:

- Abhainn na Sláine
- Limistéar talún atá os cionn 100 méadar
- Líne iarnróid
- Bóthar an N11
- An limistéar faoi fhoirgnimh (le hais a chéile) in Inis Córthaidh.

Teorainneacha/fráma	1 mharc
Comhréireanna	bronntar 2 mharc
Tuairim ar an iomlán	bronntar 2 mharc
Le haghaidh rianú soiléir bronn 50% de na marcanna a gnóthaíodh do na gnéithe, ACH 0 marc de na 5 mharc don sracléarscáil.	
Cúig rud léirithe agus ainmnithe amhail a leanas:	
Léiriú	bronntar 3 mharc
Ainmiú/sainaitint	2 mharc

Marcanna Iomlána 30

B. Idirghníomhaíocht an Duine

Déan cur síos agus míniú ar an tslí a ndéanann an duine iarracht smacht a chur ar cheann **amháin** de na próisis dromchla a leanas:

- Próisis abhann
- Próisis farraige
- Ollghluaiseacht

Smachtú ainmnithe	3 mharc
Cur síos/Míniúchán	
9 PSÁ @ 3 mharc an ceann	27 marc

Marcanna Iomlána 30

C. Próisis Dromchla

Freagair (i) nó (ii).

- (i) Míneigh, agus léaráidí mar chúnamh agat, foirmiú **dhá** tírghné ar bith a bhfuil staidéar déanta agat orthu.

Foirmiú dhá tírghné ar bith @ 20 marc an ceann	40 marc
Do gach aon tírghné:	
Foirmiú ag próisis mínithe @	20 marc an ceann
Tírghné ainmnithe	1 mharc
Léaráid(i)	
Dhá ghné @ 2 mharc an ceann	4 mharc
Foirmiú na tírghné mínithe	
5 PSÁ @ 3 mharc an ceann	15 mharc
Ní mór do PSÁ amháin ar a laghad míniú a thabhairt ar phróiseas ábhartha	
Ceadaigh sampla ainmnithe le haghaidh PSÁ amháin	

NÓ

- (ii) Déan cur síos agus míniú ar **dhá** phróiseas ollghluaiseachta ar bith.

Míneigh dhá phróiseas ar bith @ 20 marc an ceann	40 marc
Do gach	
Próiseas luaite	2 mharc
6 PSÁ @ 3 mharc an ceann	18 marc
Ceadaigh sampla ainmnithe le haghaidh PSÁ amháin	

Marcanna Iomlána 40

TÍREOLAÍOCHT RÉIGIÚNACH

Ceist 4 go 6

Freagair ceist AMHÁIN

Ceist 4

A. Réigiúin Chontrártha in Éirinn

Tarraing sracléarscáil d'Éirinn.

Ar an tsracléarscáil sin **taispeáin** agus **ainmnigh** iad seo a leanas:

- **Dhá** réigiún chontrártha in Éirinn
- Baile mór nó cathair ainmnithe i **ngach** réigiún díobh
- Abhainn ainmnithe i **ngach** réigiún díobh.

Sracléarscáil d'ímlíne na hÉireann bronntar 6 mharc

Marcáil agus sainaithe 6 rud @ 4 mharc an ceann

Réigiún 1

Ainmnithe

2 mharc

Léirithe

bronntar 2 mharc

Réigiún 2

Ainmnithe

2 mharc

Léirithe

bronntar 2 mharc

Baile/Cathair 1

Ainmnithe

2 mharc

Léirithe

bronntar 2 mharc

Baile/Cathair 2

Ainmnithe

2 mharc

Léirithe

bronntar 2 mharc

Abhainn 1

Ainmnithe

2 mharc

Léirithe

bronntar 2 mharc

Abhainn 2

Ainmnithe

2 mharc

Léirithe

bronntar 2 mharc

Marcanna Iomlána 30

B. Fairsingiú an Aontais Eorpaigh

- (i) Déan cur síos ar na buntáistí d'Éirinn a bhaineann le fairsingiú an Aontais Eorpaigh.

Buntáiste amháin ar a laghad a ainmniú 2 mharc

Buntáistí mínithe

6 PSÁ @ 3 mharc an ceann 18 marc

- (ii) Déan cur síos ar na míbhuntáistí d'Éirinn a bhaineann le fairsingiú an Aontais Eorpaigh.

Míbhuntáiste amháin ar a laghad a ainmniú 2 mharc

Míbhuntáistí mínithe

6 PSÁ @ 3 mharc an ceann 18 marc

Marcanna Iomlána 40

C. Fás Uirbeach san Eoraip

Ainmnigh ceantar uirbeach **amháin** i réigiún **Eorpach** (**nach bhfuil in Éirinn**) a bhfuil staidéar déanta agat air. Mínigh **dhá** chúis le fás an cheantair uirbigh seo.

Ceantar uirbeach a ainmniú 2 mharc

Cúiseanna le fás:

Cúis 1 ainmnithe 2 mharc

Míniúchán

4 PSÁ @ 3 mharc an ceann 12 mharc

Cúis 2 ainmnithe 2 mharc

Míniúchán

4 PSÁ @ 3 mharc an ceann 12 mharc

Marcanna Iomlána 30

Ceist 5

A. Táirgeacht Talmhaíochta – Éire

(i)	42.3%	6 mharc
(ii)	Réigiún an Deiscirt agus an Oirthir	6 mharc
(iii)	20.4%	6 mharc
(iv)	Dhá bharr ar bith ainmnithe @ 3 mharc an ceann	6 mharc
(v)	Cur síos achomair 2 PSÁ @ 3 mharc an ceann	6 mharc
		Marcanna Iomlána 30

B. Talmhaíocht san Eoraip

Mínigh conas a bhíonn tionchar ag **dhá** cheann ar bith acu seo a leanas ar fhorbairt na talmhaíochta i réigiún **Eorpach (nach bhfuil in Éirinn)** a bhfuil staidéar déanta agat air:

- Rilif agus Ithreacha
- Aeráid
- Margáí.

Dhá thionchar mínithe @ 30 marc

Tionchar 1 mínithe

5 PSÁ @ 3 mharc an ceann

15 mharc

Tionchar 2 mínithe

5 PSÁ @ 3 mharc an ceann

15 mharc

Marcanna Iomlána 30

C. Gníomhaíochtaí Geilleagracha i Réigiún Ilchríochach / Fo-ilchríochach

Ainmnigh réigiún **Ilchríochach / Fo-ilchríochach (nach bhfuil san Eoraip)** a bhfuil staidéar déanta agat air agus mínigh **dhá** cheann ar bith díobh seo a leanas de réir mar a bhaineann leis an réigiún seo:

- An cineál **feirmeoireachta** a chleachtar sa réigiún
- Na cúiseanna le forbairt na **tionsclaíochta** sa réigiún
- Na cúiseanna a mealltar **turasóirí** go dtí an réigiún.

An réigiún a ainmniú

1 mharc

Earnáil 1 mínithe

7 PSÁ @ 3 mharc an ceann

21 marc

Earnáil 2 mínithe

6 PSÁ @ 3 mharc an ceann

18 marc

Marcanna Iomlána 40

Ceist 6

A. Réigiún Ilchríochacha / Réigiún Fho-ilchríochacha

Tarraing sracléarscáil de réigiún **Ilchríochach / Fo-ilchríochach** (nach bhfuil **san Eoraip**) a bhfuil staidéar déanta agat air.

Ar an tsracléarscáil, **taispeáin** agus **ainmnigh** iad seo a leanas:

- Abhainn ainmnithe **amháin** sa réigiún
- Ceantar ainmnithe **amháin** ar thalamh ard sa réigiún
- **Dhá** bhaile mhóra nó **dhá** chathair ainmnithe sa réigiún.

Sracléarscáil d'ímlíne an réigiúin

bronntar 6 mharc

Marcáil agus sainaithe 4 rud @ 6 mharc an ceann

Abhainn	Ainmnithe	2 mharc
	Léirithe	bronntar 4 mharc
Ceantar ar thalamh ard ainmnithe		2 mharc
	Léirithe	bronntar 4 mharc
Baile/Cathair 1	Ainmnithe	2 mharc
	Léirithe	bronntar 4 mharc
Baile/Cathair 2	Ainmnithe	2 mharc
	Léirithe	bronntar 4 mharc

Marcanna Iomlána 30

B. Talmhaíocht i Réigiún in Éirinn

Mínigh conas a théann **dhá** cheann ar bith díobh seo i bhfeidhm ar fhorbairt na talmhaíochta i réigiún in **Éirinn** a bhfuil staidéar déanta agat air:

- Aeráid
- Rilíf agus Ithreacha
- Margáí.

Dhá fhachtóir mínithe @20 marc an ceann

Réigiún in Éirinn a ainmniú

1 mharc

Tionchar 1 mínithe

7 @ 3 mharc an ceann

21 marc

Tionchar 2 mínithe

6 @ 3 mharc an ceann

18 marc

Marcanna Iomlána 40

C. Réigiún Chultúrtha

Is féidir cultúr réigiún a shainmhíniú de réir aon cheann díobh seo a leanas:

- Reiligiún
- Teanga
- Ceol/Rince
- Cluichí.

Tabhair cur síos agus míniú ar thábhacht an chultúir i réigiún ar bith a bhfuil staidéar déanta agat air.

An réigiún a ainmniú

3 mharc

Cur síos/Míniúchán

9 PSÁ @ 3 mharc an ceann

27 marc

Marcanna Iomlána 30

ROINN 2 – TOGHAONAD

Ceist 7 go 12

NÍ MÓR duit tabhairt faoi aon cheist **AMHÁIN** as:

Patrúin agus Próisis i nGníomhaíochtaí Geilleagracha

NÓ

Patrúin agus Próisis i gComhshaol an Duine

PATRÚIN AGUS PRÓISIS I nGNÍOMHAÍOCHTAÍ GEILLEAGRACHA

Ceist 7 go 9

Ceist 7

A. Aerfótagraf

Scrúdaigh an t-aerfótagraf a thugtar leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil den limistéar a thaispeántar ar an aerfótagraf.
Ar an tsracléarscáil, **taispeáin** agus **ainmnigh** iad seo a leanas:

- **Dhá** shráid a bhuaileann le chéile
- Limistéar tionsclaíochta
- Limistéar talmhaíochta
- Droichead iarnróid
- Abhainn.

Maidir leis an tSracléarscáil:

Teorainneacha/fráma

1 mharc

Comhréireanna (tírdhreach)

bronntar 2 mharc

Tuairim ar an iomlán

bronntar 2 mharc

Le haghaidh rianú soiléir bronn 50% de na marcanna a gnóthaíodh do na gnéithe, ACH 0 marc de na 5 mharc do shracléarscáil.

Cúig rud léirithe agus ainmnithe amhail a leanas:

Léiriú

bronntar 3 mharc

Ainmiú/sainaitint

2 mharc

Marcanna Iomlána 30

B. Fuinneamh In-athnuaite

- (i) Ainmnigh **dhá** fhoinse fuinnimh in-athnuaite atá oiriúnach le húsáid in Éirinn.

Dhá fhoinse ainmnithe @ 3 mharc an ceann 6 mharc

- (ii) Tabhair cur síos agus míniú ar na cúiseanna a bhfuil sé tábhachtach go mbainfí breis úsáide as fuinneamh in-athnuaite.

**Cur síos agus míniúchán tugtha
8 PSÁ @ 3 mharc an ceann 24 marc**

Marcanna Iomlána 30

C. Coilíniú

- (i) Míniú go hachomair an téarma coilíniú.

**Míniúchán achomair
2 PSÁ @ 3 mharc an ceann 6 mharc**

- (ii) Ainmnigh tír **amháin** a ndearnadh coilíniú uirthi.

Tír ainmnithe 4 mharc

- (iii) Tabhair cur síos agus míniú ar iarmhairtí an choilínithe.

**Cur síos/Míniúchán
10 PSÁ @ 3 mharc an ceann 30 marc**

Marcanna Iomlána 40

Ceist 8

A. Trádáil na hÉireann

(i)	49,138m euro	6 mharc
(ii)	SÁM	6 mharc
(iii)	18,160m euro	6 mharc
(iv)	575m euro	6 mharc
(v)	Míniúchán achomair	
	2 PSÁ @ 3 mharc an ceann	6 mharc

Marcanna Iomlána 30

B. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Scrúdaigh an léarscáil 1:50000 de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis agus an eochair eolais a thugtar leis an bpáipéar seo.

Agus tagairt agat do léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis, mínigh trí chúis a meallfaí turasóirí go hInis Córthaidh agus an ceantar mórthimpeall.

3 chúis mínithe @ 10 marc an ceann 30 marc

Cúis 1

Cúis a thabhairt 1 mharc
3 PSÁ @ 3 mharc an ceann 9 marc

Cúis 2

Cúis a thabhairt 1 mharc
3 PSÁ @ 3 mharc an ceann 9 marc

Cúis 3

Cúis a thabhairt 1 mharc
3 PSÁ @ 3 mharc an ceann 9 marc

(1 PSÁ le bheith ina fhianaise léarscáile i ngach cúis)

Marcanna Iomlána 30

C. Cuideachta Ilnáisiúnta (MNC)

- (i) Ainmnigh cuideachta ilnáisiúnta **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat uirthi agus luaigh cá bhfuil sí lonnaithe.

Ainmnigh an MNC

2 mharc

Luaigh suíomh

2 mharc

- (ii) Tabhair cur síos agus míniú ar na cúiseanna a bhfuil sí lonnaithe san áit sin.

Cur síos/Míniúchán

12 PSÁ @ 3 mharc an ceann

36 marc

Marcanna Iomlána 40

Ceist 9

A. Tionscal na Foirgníochta in Éirinn

- (i) Agus **grafpháipéar** á úsáid agat, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí seo a léiriú.

Grafpháipéar	2 mharc
Ais Cheartingearach lipéadaithe - Ciorcal	bronntar 3 mharc
Ais Chothrománach lipéadaithe - Láraithe	bronntar 3 mharc
4 rud @ 4 mharc an ceann bronntar	16 mharc

- (ii) I do fhreagarleabhar, mínigh cúis **amháin** ar tháinig laghdú ar líon na dtithe a tógadh idir 2005 agus 2011.

Míniúchán achomair	
2 PSÁ @ 3 mharc an ceann	6 mharc

Marcanna Iomlána 30

B. Breoslaí Iontaise

- (i) Ainmnigh **dhá** bhreosla iontaise.

Dhá shampla ainmnithe @ 3 mharc an ceann	6 mharc
---	----------------

- (ii) Tabhair cur síos agus míniú ar an gcaoi a dtéann dó breoslaí iontaise i gcion ar an timpeallacht.

Cur síos/Míniúchán	
8 PSÁ @ 3 mharc an ceann	24 marc

Marcanna Iomlána 30

C. Beartas an Aontais Eorpaigh

- (i) Déan cur síos ar an tionchar dearfach a bhíonn ag beartas an Aontais Eorpaigh ar Éirinn.

Tionchar dearfach amháin a lua	2 mharc
Cur Síos	
6 PSÁ @ 3 mharc an ceann	18 marc

- (ii) Déan cur síos ar an tionchar diúltach a bhíonn ag beartas an Aontais Eorpaigh ar Éirinn.

Tionchar diúltach amháin a lua	2 mharc
Cur Síos	
6 PSÁ @ 3 mharc an ceann	18 marc

Marcanna Iomlána 40

PATRÚIN AGUS PRÓISIS I gCOMHSHAOL AN DUINE

Ceist 10 go 12

Ceist 10

A. Talamhúsáid i mBailte na hÉireann

Scrúdaigh an t-aerfótagraf d'Inis Córthaidh a thugtar leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil den limistéar a thaispeántar san aerfótagraf.

Ar an tsracléarscáil sin, **taispeáin** agus **ainmnigh** iad seo a leanas:

- An Lárcheantar Gnó (LCG)
- Limistéar tionsclaíochta
- Limistéar cónaithe
- Foirgneamh reiligiúnach
- Abhainn.

Maidir leis an tSracléarscáil:

Teorainneacha/fráma

1 mharc

Comhréireanna (tírdhreach)

bronntar 2 mharc

Tuairim ar an iomlán

bronntar 2 mharc

Le haghaidh rianú soiléir bronn 50% de na marcanna a gnóthaíodh do na gnéithe, ACH 0 marc de na 5 mharc do sracléarscáil.

Cúig rud léirithe agus ainmnithe amhail a leanas:

Léiriú

bronntar 3 mharc

Ainmiú/sainaitheint

2 mharc

Marcanna Iomlána 30

B. Imirce – Ón Tuath go Ceantar Uirbeach

- (i) Déan cur síos ar na tosca brú a chuireann leis an imirce ó cheantair thuaithe go ceantair uirbeacha.

Toisc bhrú amháin a ainmniú **2 mharc**

Cur Síos

6 PSÁ @ 3 mharc an ceann **18 marc**

- (ii) Déan cur síos ar na tosca tarraingthe a chuireann le himirce ó cheantair thuaithe go ceantair uirbeacha.

Toisc tharraingthe amháin a ainmniú **2 mharc**

Cur Síos

6 PSÁ @ 3 mharc an ceann **18 marc**

Marcanna Iomlána 40

C. Aerfótagraf

Scrúdaigh an t-aerfótagraf d'Inis Córthaidh a thugtar leis an bpáipéar seo agus freagair na ceisteanna a leanas.

- (i) Mol suíomh oiriúnach do scoil nua agus an nodaireacht aitheanta á húsáid agat (an cúlra ar dheis, etc.).

Suíomh Ceart **3 mharc**

- (ii) Mínigh trí chúis a mbeadh an suíomh a roghnaigh tú i gcuid (i) oiriúnach mar shuíomh do scoil nua.

Cúis 1 mínithe

3 PSÁ @ 3 mharc an ceann **9 marc**

Cúis 2 mínithe

3 PSÁ @ 3 mharc an ceann **9 marc**

Cúis 3 mínithe

3 PSÁ @ 3 mharc an ceann **9 marc**

Marcanna Iomlána 30

Ceist 11

A. Daonra na hÉireann

(i)	4%	6 mharc
(i)	8%	6 mharc
(iii)	Baineannach	6 mharc
(iv)	Míniúchán achomair	
	2 PSÁ @ 3 mharc an ceann	6 mharc
(v)	Ainmnigh 2 shlí @ 3 mharc an ceann	6 mharc

Marcanna Iomlána 30

B. Forbairt Bailte

Ag baint úsáide duit as fianaise as léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis agus as an aerfótagraf a thugtar leis an bpáipéar seo, mínigh trí chúis ar tháinig forbairt ar bhaile Inis Córthaidh sa suíomh ina bhfuil sé inniu.

Cúis 1 mínithe

5 PSÁ @ 3 mharc an ceann 15 mharc

Cúis 2 mínithe

4 PSÁ @ 3 mharc an ceann 12 mharc

Cúis 3 mínithe

4 PSÁ @ 3 mharc an ceann 12 mharc

3 pháosa fianaise ón léarscáil/ngrianghraf (2:1 nó 1:2)

Tuiscint curtha in iúl ar choincheap fáis bhaile 1 mharc

Marcanna Iomlána 40

C. Cathracha sa Domhan i mbéal Forbartha

Tabhair cur síos agus míniú ar na fadhbanna a bhí mar thoradh ar fhás tapa i gcathair a bhfuil staidéar déanta agat uirthi sa domhan i mbéal forbartha.

Cathair sa domhan i mbéal forbartha ainmnithe 3 mharc

Míniúchán tugtha ar na fadhbanna

9 PSÁ @ 3 mharc an ceann 27 marc

Marcanna Iomlána 30

Ceist 12

A. Daonra Uirbeach na hÉireann

- (i) Agus **grafpháipéar** á úsáid agat, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí seo a léiriú.

Grafpháipéar	2 mharc
Ais Cheartingearach lipéadaithe - Ciorcal	bronntar 3 mharc
Ais Chothrománach lipéadaithe - Lárraithe	bronntar 3 mharc
4 rud @ 4 mharc an ceann bronntar	16 mharc

- (ii) I do fhreagarleabhar, luaigh **dhá** chúis le fás bailte in Éirinn.

Cúiseanna luaite	
2 PSÁ @ 3 mharc an ceann	6 mharc

Marcanna Iomlána 30

B. Plódú Tráchtá

Tabhair cur síos agus míniú ar na bearta atá á ndéanamh i mbailte agus i gcathracha chun fadhb an phlódú tráchtá a réiteach.

Míniú ar bhearta	
10 PSÁ @ 3 mharc an ceann	30 marc

Marcanna Iomlána 30

C. Patrúin Imirce

- (i) Míniú **dhá** chúis ar tháinig daoine ar imirce go hÉirinn (ag teacht chun na tíre) le déanaí.

Cúis 1 luaite	1 mharc
Míniúchán	
3 PSÁ @ 3 mharc an ceann	9 marc

Cúis 2 luaite	1 mharc
Míniúchán	
3 PSÁ @ 3 mharc an ceann	9 marc

- (ii) Míniú **dhá** chúis a bhfuil líon mór daoine ag dul ar imirce as Éirinn (ag fágáil na tíre) anois.

Cúis 1 luaite	1 mharc
Míniúchán	
3 PSÁ @ 3 mharc an ceann	9 marc

Cúis 2 luaite	1 mharc
Míniúchán	
3 PSÁ @ 3 mharc an ceann	9 marc

Marcanna Iomlána 40

Aguisín 1 – Ábhair le haghaidh Fiosrúchán Tíreolaíochta

- Staidéar ar phatrúin áitiúla tráchta.
- Ceist comhshaoil áitiúil.
- An t-athrú ar an talamhúsáid i gceantar áitiúil – staidéar ar an athrú spásúil agus ar an athrú le himeacht an ama.
- Staidéar déimeagrafach áitiúil.
- Tástáil an hipitéis go bhfuil an creimeadh ina phróiseas gníomhach i dtimpeallacht abhann nó i dtimpeallacht oighreach nó i dtimpeallacht chósta.
- Fiosraigh conas a théann an gheolaíocht i bhfeidhm ar cheantar áitiúil.

Appendix 2 – Marcanna Breise as ucht freagairt trí Ghaeilge

Léiríonn an tábla thíos an méid marcanna breise ar chóir a bhronnadh ar iarrthóirí a ghnóthaíonn thar 75% d'iomlán na marcanna.

N.B. Ba chóir marcanna de réir an ghnáthráta a bhronnadh ar iarrthóirí nach ngnóthaíonn thar 75% d'iomlán na marcanna. Ba chóir freisin an marc bónais sin a shlánú síos.

Iomlán: 400 Gnathráta: 10%

Bain úsáid as an ngnáthráta i gcás marcanna suas go 300. Thar an marc sin, féach an tábla thíos.

Bunmharc	Marc Bónais
301 - 303	29
304 - 306	28
307 - 310	27
311 - 313	26
314 - 316	25
317 - 320	24
321 - 323	23
324 - 326	22
327 - 330	21
331 - 333	20
334 - 336	19
337 - 340	18
341 - 343	17
344 - 346	16
347 - 350	15

Bunmharc	Marc Bónais
351 - 353	14
354 - 356	13
357 - 360	12
361 - 363	11
364 - 366	10
367 - 370	9
371 - 373	8
374 - 376	7
377 - 380	6
381 - 383	5
384 - 386	4
387 - 390	3
391 - 393	2
394 - 396	1
397 - 400	0

Fiosrúchán Tíreolaíochta – Ná cuirtear san áireamh san iomlán le haghaidh marcanna breise

Nóta: Tá fáil ar scéim mharcála mhionathraithe le haghaidh iarrthóirí a thug faoi pháipéar scrúdaithe mionathraithe.

Leathanach Bán

